

Bisha mbeti á Polo sù fœ azu Koriti Tshatshu o'o

Asœke kœdœ bisha mbeti á Polo sù fœ ayindœ Ndjaba 6a lœ Koriti. Angata Ayuda na ga lœ Koriti yé œ yi lima sœ œrœ á sœ kpi tœ Ɔtsho O'o á Polo yi lima sœ nœ utshunœ. Endje sœ lima ndje kœpa adœke Polo dœdœ adja ayi avwa nœ Kristu nene. O'o endje ndi lima Ɔtsho anga ayindœ Kristu yé á Polo yi lima kœna ga zœ.

Ba la bisha mbœtinœ asœke, Polo pandœ ádá á tshe nana kœwu endje nene. Tshe ma ndje fœ endje adœke œne kœdœ adja ayi avwa nœ Kristu mbœrœ á œne kœsœ lœ kœmœ, Ndjaba sœ kœma gbogbo nœ ye fœ œne. Tshe pa fœ endje adœke œne gbe kœngbœatœ œne bale dœ ayindœ Ndjaba 6a lœ Koriti, ataa endje shi gbi lœ kœngbœa œrœ mbœrœ kœti kane ayindœ Ndjaba 6a lœ Yerusaleme. Ga pancœ, œne gbe má kœna mbœrœ kœpa adjapu fœ endjeneke á endje kakatœ kœmbœrœ ekperœ nene asœmœ.

Polo sœ kœpa adœke œne kœdœ adja ayi avwa mbœrœ tshe yi lima ndœ nœ adœke azu wusœ Ɔtsho O'o yé œ wusœ nœ ndje adœke Yisu kœdœ Gbozu.

Mbetinœ kurutshelœtœ ye atake:

- Polo bala endje yé œ gi mershe fœ Ndjaba (1.1-11)
- Akwa nœ aayi avwa 6a ndœ ayindœ Ndjaba (1.12-2.17)

- Koeyindœ anga azœ 6a ta á Kristu yindœ azœ (3.1-7.16)
- Koeti kane aayi oyo (8.1-9.15)
- Polo pa adœke œene koedœ adja ayi avwa (10.1-13.10)
- Ndangɔɔ abala (13.11-13)

Abala

¹ Œmœ Polo, Ndjaba e mœ lindœ gbetshelœ nœ ye adœke mœ te ayi avwa nœ Yisu Kristu. A'a dœ aya azœ dœ Timote dá su mbetinœ asœke fœ 'e dœ azu Ikrizia nœ Ndjaba 6a lœ Koriti œdœ fœ ayerœ azu nœ Ndjaba kɔ 6a lœ ogo Akayi djigi.

² Kaka adœke Aba azœ dœ Ndjaba œdœ Gbozu nœ azœ dœ Yisu Kristu ma ɔtshɔ lɔsu ga ndœ 'e yé œ za kœsœ gee fœ 'e.

Polo gi mershe fœ Ndjaba

³ A donga Ndjaba, Aba Gbozu nœ azœ dœ Yisu Kristu, Aba á tshe sœ dœ lɔsu nœ kœwu oyo yé á dœ Ndjaba á tshe sœ kœto gbɔgbɔ fœ azœ dœ mara kɔ.

⁴ Tshe sœ kœto gbɔgbɔ fœ azœ lœ oyo nœ azœ kɔ mbœrœ adœke a li kœto ndje gbɔgbɔ á a gbɔ dœ tœ azœ 6a ndœ Ndjaba fœ endjeneke á endje sœ lœ oyo.

⁵ Gbambanœ nene, 6ata á a ngbɔtœ azœ awa bale dœ Kristu lœ kœwu œrœ kanga nœ ye ascœmœ, Ndjaba œ to ndje egerœ gbɔgbɔ fœ azœ lœ awa nœ Kristu.

⁶ Yé œdœ 'a kœsœ kœwu oyo, œ sœ mbœrœ adœke 'e gbɔ gbɔgbɔ œdœ kœshe. Œdœ 'a kœgbɔ gbɔgbɔ, œ sœ mbœrœ adœke 'e gbɔ gbɔgbɔ á

mbœrœ adœke 'e shi gbi dœ ugu lœsu lœ tshetœ oyo nœ 'a ndje á 'a sœ kœwu tœncœ.

⁷ Ataa, 'a ko lœsu 'a djigi ga pa 'e. Gbambancœ nene, 'a wuscœ nœ adœke b̄ata á 'e wu oyo awa bale dœ 'a ascœmœ, Ndjaba œ to ndje gb̄agb̄o á tshe to ndje fœ 'a ascœmœ fœ 'e.

⁸ Alaya 'a, 'a yindœ nœ adœke 'e wuscœ mara oyo á 'a wu b̄a lœ ogo Azi: kikili oyo ro lima pa 'a ye, 'a lili lima kœru lœsu 'a nene yé 'a kpa gbegbe lima adœke 'a sœ dœ soro nene.

⁹ Dœ adjapu, 'a sœ lima kœwu adœke endje wa œgb̄o ngbanga nœ kuzu ga tœ 'a. Œ mbœrœtœ ye lima ataa mbœrœ á 'a kœzaza lœsu 'a ga tœ 'a dœ tœ 'a nene, kashe kolœ fœ Ndjaba á tshe sœ dœ gb̄agb̄o kœshe azu lœ kuzu.

¹⁰ Œshe dá she 'a lœ mara kuzu ascœmœ, tshe kpa she 'a bala zœ. Dœ adjapu, 'a ko lœsu 'a ga tœ ye adœke tshe kpa she 'a zœ.

¹¹ E'e ndje, 'e sœ kœti kane 'a ga lafo lœ awa nœ avwala nœ 'e. Ataa, Ndjaba œ ma œtsh̄o lœsu mangba avwala á azu ndjoro za tœ upu nœ 'a, tshe to bala œtsh̄œncœ ascœmœ fœ 'a yé azu ndjoro œ gi bala mershe fœ she tœ upu nœ 'a.

Polo fa gbetshelœ nœ ye lœ ana gene

¹² Œrœ á a sœ kœzatœ azœ dœ yanga tœncœ dœke: b̄ata á lœsu 'a sœ kœma tœncœ, mara kœmbœrœtœ 'a pa tshapash̄ncœ œdœ mara kœmbœrœtœ 'a ga ndœ 'e, 'a sœ kœmbœrœ dœ œm̄o lœsu œdœ dœ adjapu nœ Ndjaba, 'a mbœmbœrœ dœ kœwuscœtœ nœ azu nene, kashe 'a mbœrœ lœ awa nœ œtsh̄o lœsu nœ Ndjaba.

13 Yé bala mbeti noe 'a, 'a su koloe oeneke á 'e soe koedi toenoe yé á soe koewusoe adánoe. Kashe mœ wu adoeke 'e wu bala soe ádá oeneke doe otshonoe,

14 mbœeroe 'e wu koloe soe tshakalanoe: 'a doe bala yanga noe 'e bata e'e ndje, 'e doe bala oenoe 'a doe olo koekwa Gbozu Yisu.

15 Yé loe koeko lœsu mœ ascœmœ, mœ gbe lima koena ga ndœ 'e utshunœ mbœeroe adoeke Ndjaba to bisha otsho lœsu noe ye foe 'e.

16 Mœ yi lima ndœ koena ba ndœ 'e, manda noe á kœero ga loe Masedwane. Lœko á mœ katœ Masedwane ti, mœ kwatœ mœ ga ndœ 'e mbœeroe adoeke 'e ti kane mœ loe ana noe mœ ga loe ogo Yuda.

17 Lœko á mœ pa foe 'e adoeke mœ mbœeroe ataa, mœ pa o'o bisha loe ama mœ a? Lœko á mœ koeka ga pa oeneke á mœ yindœ koembœeroe toenoe, mœ soe koembœeroe toenoe bata azu tshapasho doe koepa pa tshetœ œeroe adoeke «œ» œdœ «œœ» a?

18 Ndjaba koedœ timu noe mœ toe oeneke á mœ pa lima foe 'e, mœ papa foe 'e «œ» œdœ «œœ» pa tshetœ œeroe bale nene.

19 Gbambanœ nene, Yisu Kristu, Gbolo noe Ndjaba á 'a mindœ ye foe 'e: Silve, Timote œdœ œmœ, papa «œ» œdœ «œœ» pa tshetœ œeroe bale nene. Kashe, œshe koedœ kolœ «œ».

20 Yé œshe koedœ «œ» á soe koema oeneke á Ndjaba pa toenoe. Lœ awa noe Yisu Kristu dá 'a soe koepa «Ame» mbœeroe kœza mokœ foe Ndjaba.

21 Yé Ndjaba doe toe ye dá soe koetepa azœ doe 'e ngbiri loe koengbœtoe azœ doe Kristu. Ndjaba dá soe kœke azœ doe toe ye.

22 Tshe ta ambara á soe koema adoeke azœ koedœ agbolo noe ye ga toe azœ, yé œ to Otsho Ishiri ga lœsu

azœ b̄ata ɔ̄tsh̄ærœ á tshe gb̄andœ nœ fœ azœ.

²³ Mœ za Ndjaba tœ timu œdœ mœ kœsœ kœpa wala, tshe wo mœ ye: œ sœ mbœrœ kœgb̄andœ 'e dá mœ wa adœke mœ kwatœ mœ ga lœ Koriti nene.

²⁴ 'A sœsœ kœpara awa kœza œneke á li dœ kœyindœrœ nœ 'e dœ ɔ̄gb̄o fœ 'e nene, kashe 'a gbe ndœ kœte ga ndœ yanga nœ 'e mbœrœ á 'e zatœ 'e dœ ɔ̄tsh̄æncœ lœ kœyindœrœ.

2

¹ Tœ mœ nœ mœ, mœ wa adœke mœ kwatœ mœ ga ndœ 'e mbœrœ á kpa kœza oyo fœ 'e nene.

² Gbambanœ nene, œdœ mœ kœza oyo fœ 'e, ede dá za yanga fœ mœ a? Œ doédœ uzunœ á mœ za oyo fœ she ascœmœ nene a?

³ Mbœrœ tœncœ ataa dá mœ su mbetincœ ascœ fœ 'e kparawa adœke l̄k̄o á mœ kœwuta b̄a zœ, azu á sœ má adœke endje za yanga fœ mœ kœzaza oyo fœ mœ nene. Andaa mœ wusœ 'e k̄o, mœ wusœ nœ adœke œdœ mœ kœsœ dœ yanga, e'e ndje k̄o 'e sœ dœ yanga.

⁴ L̄k̄o á mœ su mbetincœ ascœmœ fœ 'e, mœ sœ lima dœ oyo œdœ dœ gbetshelœ waa œerrr ga tœ iki. Mœ susu mbetincœ mbœrœ kœza oyo fœ 'e nene, kashe mœ su mbœrœ 'e wusœ nœ adœke mœ yindœ 'e kœrosœ nœ.

Kœdjerœndœ ekperœ nœ anga azœ

⁵ Œdœ uzu kœmbœrœ œrœ oyo fœ mœ, œ doédœ kolœ fœ mœ kuti mœ dá tshe mbœrœ fœ mœ nene, kashe mbœrœ 'e k̄o yé a papa tœ œsœ nœ kœropanœ nene.

⁶ Mbærœ mara uzu ataa, œ li adœke azu ndjoro ugurutœ 'e gbagbara she.

⁷ Mbærœ tœnœ ataa, ngãngãnœ asœke, œ li adœke 'e ma ɔtshɔ lɔsu yé œ to gbãgbɔ fœ she kparawa adœke tshe sœsœ kolœ læ egerœ oyo waa nene.

⁸ Mœ sœ kœpa fœ 'e adœke, 'e ma kœyindœsho nœ 'e ga ndœ ye.

⁹ Gbambanœ nene, ádánœ á mœ su mbetinœ fœ 'e dœke: mœ yi má ndœ kœwu lɔsu 'e œdœ 'e kœsœ kœmbærœtœ 'e djigi lindœ o'o ama mœ.

¹⁰ Œdœ 'e kœdjerœndœ ekperœ nœ uzu, mœ djerœ ndje ndœ nœ ye. Yé œdœ mœ kœdjerœndœ ekperœ nœ ye dœ mara ɓata á mœ mbærœ asœmœ, mœ mbærœ mbærœ 'e ɓa utshu Kristu,

¹¹ mbærœ adœke Satana kœgbãgbɔ awa kœfara azœ nene. Gbambanœ nene, a wusœ gbetshelœ nœ ye dœ ɔtshãnœ.

Polo ɓa lakpi Trowase

¹² Lɔkɔ á mœ wuta ɓa læ Trowase mbærœ kœpandœ ɔtshɔ O'o nœ Kristu, mœ wu adœke Gbozu za lima ɔtshɔ awa á li fœ mœ adœke mœ pandœ nœ.

¹³ Andaa, mœ sœ lima dœ awa waa mbærœ á mœ gbãgbɔ lima aya mœ dœ Tito nene. Mœ ka lima tœ azu Trowase ti yé á ro ga læ Masedwane.

Kœropa koshe mbærœ Kristu

¹⁴ A donga Ndjaba mbærœ á tshe gi azœ na tœnœ adœke a ropa koshe læ awa nœ Kristu, yé á sœ kœmbærœ adœke tshafu yombo nœ kœwusœ ye za osho djigi læ awa nœ azœ.

¹⁵ Yé azœ koedœ yombo nœ Kristu á tshafunœ ga waa á tshe to fœ Ndjaba mbœrœ endjeneke á endje she œdœ endjeneke á endje sœ lœ djingili.

¹⁶ Mbœrœ anga azu, œtœnœ koedœ tshafu kuzu á sœ kœyi osho ga lœ kuzu; mbœrœ anga endje, œtœnœ koedœ tshafu soro á sœ kœyi osho ga lœ soro. Yé ede dá li kœmbœrœ mara akwanœ ata a?

¹⁷ 'A sœsœ b̄ata anga azu á endje za o'o ama Ndjaba tœ kœyœrœ nene, kashe mbœrœ á Ndjaba dá vwa 'a, 'a sœ kœpa dœ adjapu b̄a utshu ye lœ kœngb̄otœ 'a awa bale dœ Kristu.

3

Aayi akwa nœ tafo ayo

¹ 'A kpa donga tœ 'a dœ tœ 'a a? Too 'a gbe kœmbœrœ b̄ata anga azu adœke 'a ma mbeti á endje donga 'a alance fœ 'e too 'a ȳoshondœ nœ b̄a ndœ e'e a?

² Mbeti nœ 'a koedœ e'e, mbeti á endje sú ga l̄su 'a á azu k̄o wusœ nœ ye á di.

³ Œ sœ adjapu adœke, e'e koedœ mbeti á Kristu su yé 'a sœ kœgb̄ndœ nœ. Mbetinœ asœmœ, tshe susu dœ tadj̄a nene kashe tshe su dœ Ishiri nœ Ndjaba nœ soro; tshe susu tœnœ ga pa ndaba tame nene, kashe tshe su ga pa ndaba songba b̄a tœ l̄su 'e.

⁴ 'A sœ kœpa ataa gbambanœ nene, 'a za l̄su 'a ga pa Ndjaba lœ awa nœ Kristu.

⁵ 'A wusœ nœ adœke 'a lili kœmbœrœ ataa dœ gb̄gb̄ nœ 'a dœ tœ 'a nene, kashe gb̄gb̄ nœ 'a to b̄a ndœ Ndjaba.

⁶ Œshe dá to gb̄gb̄ fœ 'a adœke 'a wuta aayi akwa tœ upu nœ kœmindœ tafo ayo. Tafo ayonœ

asœmœ doédœ awa akwa á endje sú nene, kashe Ɔtsho Ishiri dá sœ kœyisœ awa foe 'a. Awa akwa á endje sú sœ kœyi azu ga lœ kuzu utshu Ndjaba, kashe Ɔtsho Ishiri sœ kœto soro.

⁷ Ndjaba su lima akwa nœ kuzu dœ mbeti ga pa tame yé mokɔ nœ ye sœ lima kœtshi panœ. Tshatshu Moyize sœ lima kœtshi tœnœ dœ mara adœke azu Israyele li kœtondœ ye nene, andaa œndœ kœtshi tœnœ didi lima nene.

⁸ Ataa, akwa neke á Ishiri sœ kœmbœrœ tœnœ œ sœ dœ mokɔ tœpanœ kpuru nene a?

⁹ Yé œdœ akwa á sœ lima kœyi azu ga lœ kuzu kœsœ dœ mokɔ, œneke á sœ kœmbœrœ adœke azu sœ ndjii ba utshu Ndjaba œ sœ dœ mokɔ tœpanœ kpuru ye!

¹⁰ A li kœpa ndje adœke mokɔ á sœ lima kœtshi tœnœ katshatsha, œ djerœwa ba utshu mokɔ neke á ropanœ ngongɔ asœke.

¹¹ Gbambanœ nene, œdœ œneke á œndœnœ didi lima nene kœsœ dœ mokɔ, œnœ œneke á sœ waa dœ waa œ sœ koto o?

¹² Bata á 'a sœ kœko lœsu 'a ga tœ adja o'onœ asœmœ ataa, 'a yindœ nœ dœ lœsu 'a.

¹³ 'A sœsœ kœmbœrœ bata Moyize á tshe za lima siriki tshu ga utshu ye mbœrœ adœke agbolo Israyele kœwuwu mara á kœtshincœ, á œndœnœ didi nene asœmœ, œ yiwa dœ tœnœ nene.

¹⁴ Kashe kœwuscœrœ nœ endje sœ lima lœ ubu osho! Yé œrrr ga tœ olo asœke, tshetœ sirikinœ asœmœ sœ zœ lœkɔ á endje kœsœ kœdi buku nœ ongboro ayo. Kolœ lœ awa nœ Kristu dá sirikinœ asœmœ œ yiwa.

¹⁵ Dœ adjapu, œrrr kpesheke nœ asœ, lœkɔ bale

dœ bale á endje kœsœe kœedi buku nœ Moyize, siriki sœe ɓa lœsu endje.

¹⁶ E sœe kolœe lœe awa nœe kœefatshalœsu ga ndœe Gbozu dá sirikinœe œe te.

¹⁷ Gbambanœe nene, Gbozu kœedœe Ishiri. Yé osho á Ishiri nœe Gbozu sœe tœnœe, œetœnœe kœedœe osho á azu dœédœe akanga nene.

¹⁸ Azœe kœe a gi siriki tshatshu azœe ye, a ma mokœe nœe Gbozu. Ataa, a fatœe azœe mbœerœe kœesœe awa bale ɓata Gbozu dœe mokœe á sœe kolœe tœe egerœnœe lœe awa nœe ye á tshe dœe Ishiri.

4

Gbœgbœ nœe azœe to ɓa ndœe Ndjaba

¹ Bata á Ndjaba wu oyo 'a yé á za akwanœe asœeke fœe 'a, 'a mœmœe lœe œkœe 'a nene.

² 'A vwaratœe 'a tœe œerœe nœe tshula kœe á zatœe endje yiwa tœnœe, 'a sœesœe kœembœerœe œerœe dœe afara nene yé œe sœesœe ndje kœefatshelœe o'o ama Ndjaba nene. Kashe 'a sœe kœeyisœe adjapu ngbi, yé œe sœe kœepara awa adœeke azu kœe yindœe 'a ɓa utshu Ndjaba.

³ Andaa, œedœe Ōtshœe O'o á 'a sœe kœemindœe nœe kœesœesœe ngbi nene, œe sœe kolœe mbœerœe azu á endje sœesœe dœe kœeyindœerœe nene.

⁴ Endje sœesœe dœe kœeyindœerœe nene mbœerœe ndjaba nœe tshapashœe asœeke, bu ala endje dœe kœewusœerœe nœe endje ga tœnœe ye. Tshe sœe kœepakata endje adœeke endje wu ishiri osho á Ōtshœe O'o tœe upu nœe mokœe nœe Kristu á tshe dœe ishiri Ndjaba, sœe kœemindœe nœe.

⁵ 'A yiyisœe œerœe tœe 'a dœe tœe 'a nene, kashe á sœe kœeyisœe œerœe tœe upu nœe Gbozu Yisu Kristu. Tœe a'a

nœ 'a, 'a sœ kæpa ngbi adœke a'a kœdœ aayi akwa nœ 'e mangba Yisu.

⁶ Gbambanœ nene, Ndjaba á tshe pa lima adœke: «Kaka adœke ishiri osho tshi ba ugurutœ ubu osho nari!» Œshe dœ tœ ye dá tshi ba tœ lœsu 'a mbœrœ kœto kœwusœrœ lœ mokœ nœ ye á matœ ye ba tshatshu Kristu.

⁷ Kashe a'a dá Ndjaba za kœgbœrœnœ ascœmœ fœ 'a, yé á sœ kœgbœndœ nœ ba lœ lœsú. 'A sœ kœyisœ nœ adœke gbœgbœnœ á rosœ nœ ascœmœ to ba ndœ Ndjaba, kashe œ toto ba ndœ a'a nene.

⁸ 'A sœ kœwu tshelœ áká oyo ngbangbangba kashe œ roropa 'a nene; 'a sœ dœ awa tœ lœsu 'a, kashe 'a gigi lœsu 'a tœ Ndjaba nene.

⁹ Azu mbœrœ œrœ kanga fœ 'a, kashe Ndjaba kakatœ 'a nene. Endje ko 'a vesho, kashe 'a tshutshu nene.

¹⁰ Œlœ dœ œlœ, 'a sœ dœ kœba kuzu nœ Yisu lœ œkœ 'a mbœrœ adœke soro nœ ye yi ndje tœ ye ga lœ œkœ 'a.

¹¹ Lœ soro nœ 'a djigi, 'a sœ lœma kuzu mangba Yisu, mbœrœ adœke soro nœ ye li ndje ga lœ undu 'a œnœ kuzu.

¹² Ataa, kuzu sœ kœli dœ akwa ga lœ 'a, kashe 'e sœ kœgbœ soro.

¹³ Endje sú ba la Buku nœ Ndjaba adœke: «Mœ sœ dœ kœyindœrœ mbœrœ tœnœ á mœ pa o'o.» A'a ndje lœ tshetœ gbetshelœ nœ kœyindœrœ ascœmœ, 'a sœ dœ kœyindœrœ yé mbœrœ tœnœ dá 'a sœ kæpa o'o.

¹⁴ Gbambanœ nene, 'a wusœ nœ adœke Ndjaba á tshe she Gbozu Yisu lœ akuzu, tshe she ndje azœ awa bale dœ Yisu yé œ ko 'a dœ 'e ga indiri ye.

15 Æneke kɔ́ á 'a sœ kœshi gbi læ nœ, œ sœ mbœrœ 'e mbœrœ adœke azu sœ kœli ga panœ ga panœ ga læ ɔtshɔ lɔsu nœ Ndjaba. Ataa, azu œ ngba mbœrœ kœgi mershe œdœ mbœrœ kœdonga mokɔ́ nœ Ndjaba.

Soro læ awa nœ kœyindœrœ

16 Mbœrœ tœnœ ataa, 'a mɔmɔ nene. Ataa œdœ soro nœ 'a œnœ azu kœsœ kœmɔ tœnœ yima yima, soro nœ 'a œnœ ishiri sœ kœkwa tœnœ ɔlɔ dœ ɔlɔ.

17 Gbambanœ nene, oyo á 'a sœ kœwu tœnœ manda olo teasho, œ sœ kœguma mokɔ́ neke á sœ waa dœ waa yé á gerœ kœropanœ, fœ azœ.

18 'A koko lɔsu 'a nene ga pa œrœ á a wu, kashe 'a ko lɔsu 'a ga pa œneke á a wuwu nene. Gbambanœ nene, œndœ œrœ á a wu didi nene, kashe œndœ œneke á a wuwu nene sœ kœdi tœnœ waa dœ waa.

5

1 Gbambanœ nene, a wusœ nœ adœke œdœ undu azœ œnœ ɔshɔ asœke á sœ ɓata anda tande kœndi, a sœ dœ anga anda á Ndjaba mɔ́ á sœ waa dœ waa ɓa lafo. Æ dœdœ azu dá mɔ́ andanœ asœmœ dœ kane endje nene.

2 Ngɔngɔ asœke, a sœ kœpuloema azœ mbœrœ á a sœ dœ egerœ ogo adœke a li ga læ anda œnœ tshalafɔ.

3 Æ mbœrœtœ endje kolœnœ adœke a sœ dœ lœba tœ azœ yé a sœsœ kpendronœ nene.

4 Adjapu, ɓata á a sœpe damba læ anda tandenœ asœmœ, a pulœma zœ ɓata a gbɔ upu. Æ sœsœ adœke a yindœ kœ'eatœ azœ tœ ɔkɔ́ azœ œnœ tshapashɔ nene, a yindœ kœverœ tafɔ ɔkɔ́ azœ

œnœ tshalafo ga panœ mboœrœ adœke œeneke á tshuutshu, fa tœ œeneke á tshu nene.

⁵ Tsheneke á tshe guma azœ mboœrœ tshambatshancœ ascœmœ, koœdœ Ndjaba. Tshe za tshiri nœ ye fœ azœ tœ ndanga nœ otshœrœ á tshe gbœndœ nœ fœ azœ 6a lafo.

⁶ Mboœrœ tœnœ ataa, a su kolœnœ dœ koeyindœrœ tœ lœsu azœ. A wusœ nœ adœke 6ata á a soepe damba lœ okœnœ ascœke, a soe 6a ushu tœ anda nœ azœ, lœ ingirinœ tœ Gbozu.

⁷ Gbambancœ nene, a soe kœro manda koeyindœrœ kashe œ dœdœé manda œeneke á a soe kœwu dœ ala azœ nene.

⁸ Adjapu, a su dœ koeyindœrœ tœ lœsu azœ yé a gbe koekatœ anda œnœ okœ azœ ascœke mboœrœ kœna kœsœ ndoo dœ Gbozu.

⁹ Kashe ataa œdœ a kœsœ lœ okœ ascœke too a koegitœ azœ lœnœ, ogo nœ azœ utshunœ kœ koœdœ adœke a za yanga fœ she.

¹⁰ Gbambancœ nene, œ li adœke azœ kœ a na ga utshu Kristu mboœrœ adœke tshe wa ngbanga nœ azœ. Dœ tœnœ ataa, uzu dœ uzu œ gbœ œrœ tshangba œeneke á tshe mboœrœ lœ soro ye 6a pa oshœ, too lœ otshœrœ too lœ ekperœ.

O'o tœ upu nœ kœgi ayo

¹¹ Bata á 'a wusœ mara á li adœke a kpa dœ awa Gbozu ascœmœ, 'a soe koembœrœ kœ adœke azu yindœ o'onœ ascœmœ. Ndjaba wusœ azœ dœ otshœnœ yé mœ soe kœgbe adœke 6a lœ 'e dœ tœ 'e, 'e wu ndje soe mœ ye.

¹² 'A kpa yiyindœ koedonga tœ 'a dœ tœ 'a 6a utshu 'e nene, kashe 'a soe kœgbe adœke 'e donga tœ 'e mboœrœ 'a. Ataa, á 'e kœwusœ kœgi o'o fœ

azu á endje sœ koedonga tœ endje tœ œeneke á sœ koematœ endje ngbi ga tœ ala azu, kashe á endje wuwusœ œeneke á sœ ɓa lɔsu uzu nene.

¹³ Æ kœsœ dœ adjapu adœke 'a wuta agbakindi azu, 'a wuta ataa mbœrœ upu nœ Ndjaba. Kashe œ kœsœ adœke 'a wuta azu nœ ɔtshɔ gbetshelœ, 'a wuta ataa mbœrœ 'e.

¹⁴ Gbambanœ nene, kœyindoesho nœ Kristu ropa azœ, yé a wusœ nœ adœke uzu bale tshu tœ upu nœ azu kɔ, azu kɔ tshu dœ she awa bale.

¹⁵ Tshe tshu tœ upu nœ azu kɔ mbœrœ adœke endjeneke á endje sœ dœ soro, kœsœsœ dœ tœnœ mbœrœ endje dœ tœ endje nene, kashe endje sœ dœ tœnœ mbœrœ tsheneke á tshe tshu yé á kwatœ ye ga lœ soro mbœrœ endje.

¹⁶ Mbœrœ tœnœ ataa, kœto kpesheke, 'a kpa wuwusœ uzu bale tœ mara nœ azu nene. Ataa œdœ 'a kœwu lima sœ Kristu ɓata uzu gbaa, ngɔngɔnœ asœke 'a kpa wuwusœ ye atamœ nene.

¹⁷ Ædœ uzu kœngbɔtœ ye bale dœ Kristu, tshe wuta tafo uzu ye: œeneke á dœ ongboro œrœ yiwa ye, kashe tafo œrœ dá sœ zœ.

¹⁸ Ærœ asœmœ kɔ to ɓa ndœ Ndjaba. Tshe gi ayo ga ugurutœ azœ dœ she lœ awa nœ Kristu yé œ za akwa nœ kœgi ayo fœ azœ.

¹⁹ Gbambanœ nene, lœ awa nœ Kristu, Ndjaba gi ayo ga ugurutœ ye dœ azu kɔ; tshe gbegbe dœ ekperœ nœ endje nene. Yé tshe za o'o nœ kœgi ayonœ asœmœ fœ azœ.

²⁰ Dœ i'iri Kristu dá 'a dœ aayi avwa, yé Ndjaba dœ tœ ye dá sœ kœ'e 'e lœ awa nœ 'a. 'A sœ kœki fœ 'e dœ i'iri Kristu adœke 'e zatœ 'e ti adœke Ndjaba gi ayo ga ugurutœ 'e dœ she.

²¹ Kristu mbœmbœrœ lima ekperœ nene, tshe gbɔ œtœnœ mbœrœ azœ. Tshe li ga lœ ekperœ nœ asœmœ mbœrœ adœke a kœwuta ndjii tœ ala Ndjaba lœ awa nœ ye.

6

¹ Ataa, ɓata á 'a sœ kœmbœrœ akwa awa bale dœ Ndjaba, 'a sœ kœki fœ 'e adœke 'e wuwu ɔtshɔ lœsu á tshe ma ga ndœ 'e gbambanœ nene.

² Gbambanœ nene, Ndjaba pa adœke:
«Dœ lœndɔ á mœ sœ lima kœma ɔtshɔ lœsu nœ mœ,
mœ dji lima ɓœ.

Dœ olo nœ kœshe, mœ ti kane zœ ga lafo.»

'E wu ngɔngɔ asœke lœkɔ á li dœ Ndjaba kœma ɔtshɔ lœsu nœ ye ga ndœ azu dœke. Œtœnœ kœdœ olo kœgbɔ kœshe.

³ A yiyindœ kœmbœrœ œrœ á li adœke uzu bale te nene mbœrœ 'a yiyindœ nœ adœke endje kitœ œsœ akwa nœ 'a nene.

⁴ Kashe 'a sœ kœpara lœ œrœ kɔ adœke 'a sœ ɓata ɔtshɔ aayi akwa nœ Ndjaba, 'a sœ kœru lœsu 'a lœ œrœ oyo kɔ tœ lœsu 'a, lœ œrœ kanga kɔ œdœ lœ œneke kɔ á sœ kœza lœsu 'a ga lafo.

⁵ Endje ɓi 'a yé œ ko 'a ga lœ kánga, endje tshi azu ga lafo ndœ 'a. 'A mɔ dœ ɔgbɔ akwa, 'a lolo olo yé œ zi œrœ nene.

⁶ 'A matœ 'a tœ aayi akwa nœ Ndjaba lœ awa nœ œyerœ lœsu 'a, lœ awa nœ kœwusœrœ nœ 'a, lœ awa nœ ugu lœsu, lœ awa nœ ɔtshɔ ɔtshɔ, lœ awa nœ akwa nœ ɔtshɔ Ishiri, œdœ pe lœ awa nœ adja kœyindœsho nœ 'a.

⁷ 'A matœ 'a tœ aayi akwa nœ Ndjaba lœ awa nœ kœyisœ adja o'o œdœ mangba gbɔgbɔ nœ Ndjaba.

Kowo nœ 'a kœyi dœ koshe œdœ kœkɔ dœ koshe kœdœ kœmbœrœ œneke á sœ ndjii tœ ala Ndjaba.

⁸ Azu sœ kœlissœ 'a, anga endje sœ kœmɔ 'a. Azu sœ kœpa ekpe o'o tœ upu nœ 'a, anga endje sœ kœpa œtshɔ o'o nœ 'a. Azu sœ kœwu 'a b̄ata aayi wala andaa 'a sœ kœpa adja o'o.

⁹ Azu sœ kœwu 'a b̄ata angbi azu, andaa endje wusœ 'a dœ œtshœnœ. Azu sœ kœwu 'a b̄ata a'a kœdœ akuzu, andaa 'a sœ dœ soro. Azu sœ kœza djofele fœ 'a, kashe endje wowo 'a nene.

¹⁰ Azu sœ kœza oyo ga tœ l̄osu 'a, andaa 'a sœ kolœ dœ yanga. A'a kœdœ aayi oyo, kashe azu ndjoro te aayi kœgb̄rœ mangba 'a. 'A sœ b̄ata azu á endje gugu dœ œrœ nene, andaa 'a sœ dœ œrœ kɔ.

¹¹ E'e dœ azu Koriti, 'a pa adja o'o fœ 'e, 'a k̄rɔ l̄osu 'a tœ egerœnœ fœ 'e.

¹² 'A yindœ 'e waa, kashe e'e dá yiyindœ 'a nene.

¹³ Mbœrœ tœnœ ataa, mœ sœ kœpa fœ 'e b̄ata mœ sœ kœpa fœ agbolo nœ mœ adœke, 'e yi ndje ndœ 'a b̄ata á 'a yindœ 'e asœmœ yé œ k̄rɔ l̄osu 'e tœ egerœnœ fœ 'a.

Polo gbota tshelœ utu azu Koriti

¹⁴ Adja 'e ngb̄ngb̄tœ 'e awa bale dœ azu á endje gugu dœ kœyindœrœ ga ndœ Kristu asœmœ nene. Gbambœnœ nene, œrœ á sœ ndjii li kœngb̄tœ ye dœ ekperœ ye a? Ingb̄sho li kœngb̄tœ ye dœ ubu osho ye a?

¹⁵ Kristu li kœdjitœ ye dœ djaboro ye a? Too ga panœ, œrœ gadœ dá yindœ Kristu œ gb̄ɔ awa bale dœ uzu á tshe yiyindœ Kristu nene a?

16 Ɖeɔe gaɔe bale dá li kɔengbɔɔa Tepelo nɔe Ndjaba dɔe andjaba nɔe angbi azu a? Gbambanɔe nene, a'a, 'a kɔedɔe Tepelo nɔe Ndjaba nɔe soro ɔata á Ndjaba pa dɔe tɔe ye adɔeke:

«Mɔe sɔe bala yé ɔe na bala ana ugurutɔe endje. Mɔe dɔe bala Ndjaba nɔe endje yé endje dɔe bala azu nɔe mɔe.»

17 Mbɔerɔe tɔenɔe ataa, Gbozu pa adɔeke:

«Ɖe li adɔeke 'e gitɔe 'e tɔe endje yé ɔe sɔe kpi.

'E tuturu tɔe ɔerɔe uburu nɔe endje nene, yé atamɔe, mɔe yi bala ndɔe 'e.

18 Ɖemɔe Gbozu nɔe gbɔgbɔ kɔ, mɔe pa adɔeke mɔe dɔe bala aba 'e, yé 'e dɔe ndje bala agbolo yakoshe ɔedɔe ayawuru nɔe mɔe.»

7

1 'E'e dɔe anga mɔe á mɔe yindɔe 'e waa, ɔerɔenɔe ascemɔe kɔ á Ndjaba pandɔe nɔe sɔe dɔe ɔtshɔnɔe mbɔerɔe azɔe. Mbɔerɔe tɔenɔe ataa, a vwaratɔe azɔe tɔe ɔerɔe kɔ á mbɔerɔe adɔeke ɔkɔ uzu too ishiri uzu sɔe dɔe uburu. A pa avwara kɔesɔe adja ayerɔe azu lɔe kɔekpa awa Ndjaba.

Yanga nɔe Polo

2 'E kɔrɔ lɔsu 'e fɔe 'a! 'A mbɔembɔerɔe ekperɔe fɔe uzu bale nene, 'a mbɔembɔerɔe adɔeke uzu bale te nene, 'a bibili ndje anga uzu bale mbɔerɔe kɔegbɔ ɔerɔe tshaabrɔe ye nene.

3 Mɔe sɔesɔe kɔepa ataa mbɔerɔe kɔewa ɔgbɔ ngbanga ga tɔe 'e nene. Gbambanɔe nene, mɔe pandɔe nɔe fɔe 'e adɔeke e'e kɔedɔe azu á 'e sɔe ɔa tɔe lɔsu 'a, azu á 'a ngbɔtɔe 'a bale dɔe endje lɔe soro too lɔe kuzu.

⁴ Mœ za l̥su mœ tœ egerœnœ ga ndœ 'e, mœ donga tœ mœ mbœrœ 'e waa. Lœ oyo nœ 'a k̥ tœ l̥su 'a, mœ sœ kolœ dœ gb̥gb̥ œdœ dœ yanga kœropa nœ.

⁵ Ataa ndje dœ l̥k̥ kœwuta 'a ga lœ ogo Masedwane, 'a yaya lima tœ 'a nene. 'A gb̥ tshelœ aka oyo k̥ tœ l̥su 'a: oyo neke á sœ ɓa shu tœ 'a œdœ awa á sœ ɓa ugurutœ 'a.

⁶ Kashe Ndjaba á tshe sœ kœgi gb̥gb̥ fœ azu neke á endje m̥, to gb̥gb̥ fœ 'a lœ awa nœ kœyi kumu Tito.

⁷ Yé œ dœdœ kolœ mbœrœ kœyi kumu ye ascœmœ dá to gb̥gb̥ fœ 'a nene, kashe lœ awa nœ gb̥gb̥ á tshe gb̥ ɓa ndœ 'e. Tshe pandœ egerœ agbe nœ 'e ndœ kpa kœwu mœ, iki nœ 'e œdœ ɔtsh̥ l̥su nœ 'e ga ndœ mœ, fœ 'a ye. Yé mbœrœ tœnœ ataa, mœ kpa sœ dœ yanga kœropanœ.

⁸ Ataa œdœ mbeti á mœ su fœ 'e kœza oyo ga tœ l̥su 'e, mœ gbegetshelœ mœ ndœ nœ ng̥ng̥nœ ascœke nene. Mœ gbe má tshelœ mœ œdœ mœ kœwu má adœke œndœ oyo á mbetinœ ascœmœ za fœ 'e œ di nene.

⁹ Kashe ng̥ng̥nœ ascœke mœ sœ dœ yanga; œ dœdœ mbœrœ á za oyo ga tœ l̥su 'e nene, kashe mbœrœ á oyonœ ascœmœ mbœrœ adœke 'e fatshal̥su 'e. Ataa 'a mbœmbœrœ ekperœ bale fœ 'e nene gbaa, oyonœ ascœmœ, Ndjaba dá yi lima ndœ nœ.

¹⁰ Gbambanœ nene, oyo tœ l̥su á sœ lindœ gbetshelœ nœ Ndjaba sœ kœto tœ kœfatshal̥su uzu á sœ kœgi osho ndœ kœshe dœ mara adœke gbetshelœ sœ mbœrœ tœnœ nene. Kashe oyo tœ l̥su á to tœ tshapash̥ ascœke, sœ kœza kuzu.

¹¹ Ngəngəncə asəke, 'e wu ɔercə tshangba oyo tɔe lɔsu 'e á sɔe lindɔe gbetshelɔe nɔe Ndjaba dɔe: 'a sɔe dɔe yanga kɔpa o'o tshapa 'e, 'e vwaratɔe 'e tɔe ɔeneke á ro utshuncɔe, 'e sɔe kɔekpa awa Ndjaba, 'e sɔe dɔe ogo nɔe kpa kɔewu mɔe, 'e sɔe kɔezatɔe 'e ga tɔe akwa yé ɔe sɔe kɔeza djofele fɔe uzu á tshe mbɔercɔe lima ekperɔe. Kɔkɔ ascemɔe sɔe kɔema ngbi adɔeke 'e gugu lima dɔe upu lɔe o'onɔe ascemɔe nene.

¹² Ataa ɔedɔe mɔe kɔesu lima mbeti asəke fɔe 'e, ɔe sɔesɔe lima mbɔercɔe uzu á tshe mbɔercɔe ekperɔe nene, ɔe sɔesɔe ndje lima mbɔercɔe tsheneke á endje mbɔercɔe ekperɔe fɔe she nene. Kashe ɔe sɔe lima mbɔercɔe kɔema ɔa utshu 'e ɔa tɔe ala Ndjaba adɔeke ogo nɔe 'e ga ndɔe 'a sɔe tɔe egerɔencɔe.

¹³ Mbɔercɔe tɔencɔe ataa, ɔercɔe á 'e mbɔercɔe to gbəgbɔ fɔe 'a.

Ɖ dɔédɔé kolɔe mbɔercɔe tɔencɔe nene, kashe 'a sɔe dɔe yanga kɔeropa nɔe kɔewu mara á Tito sɔe lima dɔe yanga mbɔercɔe á 'e mbɔercɔe lima adɔeke lɔsu ye sɔe ziti.

¹⁴ Ɖdɔe mɔe kɔesɔe kɔedonga tɔe mɔe tɔe upu nɔe 'e ɔa utshu ye, ɔe sɔe mbɔercɔe á 'e zaza ókó fɔe mɔe nene. Kashe ɔata o'o kɔ á 'a pa fɔe 'e kɔedɔe adja o'o, awa bale ndje, kɔedonga tɔe 'a tɔe upu nɔe 'e ɔa utshu Tito wuta ndje adja o'o.

¹⁵ Yé ataa, lɔkɔ á tshe kɔesɔe kɔegbe dɔe mara á 'e zatɔe 'e fɔe she ɔedɔe dɔe mara á 'e za osho kɔesɔe fɔe she dɔe kɔekpa awa ye dopancɔe, kɔeyindɔesho nɔe ye ga ndɔe 'e sɔe kɔegerɔe tɔencɔe.

¹⁶ Mɔe sɔe dɔe yanga mbɔercɔe kɔeza lɔsu mɔe djigi á mɔe za ga pa 'e.

Kæto æræ dœ l̥su nœ yanga

¹ Alaya, 'a yindœ nœ adœke 'e wusœ mara á Ndjaba ma ɔtshɔ l̥su nœ ye ga ndœ azu Ikrizia ɓa lœ ogo Masedwane.

² Lœ oyo ndjoro tœ l̥su endje, endje sœ dœ egerœ yanga. Yé ataa endje sœ lœ egerœ oyo gbaa, endje to æræ kœrosœ nœ.

³ Œmœ kœdœ timunœ, endje to æræ lindœ kœgbɔ ærœ nœ endje. Endje to œrrr tɔpanœ kpuru. Endje to ærœnœ lindœ gbetshelœ nœ endje.

⁴ Endje shendœ kœyu 'a adœke 'a za awa fœ œne dœ œne ngbɔtœ œne dœ 'a tœ upu nœ kœvwa ærœ fœ ayindœ Ndjaba ɓa lœ ongbo Yerusaleme.

⁵ Endje to æræ kœrosœ œneke á 'a gbe má adœke endje to. Utshunœ, endje zatœ endje fœ Gbozu, yé manda nœ, endje zatœ endje fœ 'a lindœ ærœ á Ndjaba yindœ nœ.

⁶ Mbœrœ tœnœ ataa, 'a ki fœ Tito adœke tshe na ɓa ndœ 'e ɓa zœ œ mbœrœ udu akwa nœ ɔtshɔ l̥sunœ ascœmœ œrrr ga tœ ndɔngɔlɔnœ, akwanœ á tshe te lima kœmbœrœ tœnœ ascœmœ.

⁷ 'E scœsœ dœ oyo ærœ bale nene: kœyindœrœ, kœwusœ kœpa o'o, kœwusœrœ, egerœ ogo kœmbœrœ akwa œdœ pe kœyindœsho á 'a yisœ nœ fœ 'e. Mbœrœ tœnœ ataa, 'a yindœ nœ adœke 'e ma ndje tœ 'e tœ aayi kœgbɔrœ lœ kœto ærœ nœ 'e dœ l̥su nœ yanga.

⁸ Œ dœdœ awa o'o dá mœ sœ kœza fœ 'e nene, kashe mœ kœsœ kœpandœ kœmbœrœ ærœ dœ yanga nœ anga azu fœ 'e, mœ sœ kœza awa fœ 'e adœke 'e tondœ adja kœyindœsho nœ 'e.

⁹ Gbambanœ nene, 'e wusœ otsho l̄osu nœ Gbozu nœ azœ dœ Yisu Kristu ye. Ataa tshe dœ lima ayi kœgborœ gbaa, tshe zatœ ye tœ ayi oyo mbœerœ 'e adœke 'e gb̄o œrœ ndjoro lœ oyo nœ œne.

¹⁰ Ataa, mœ sœ kœza gbetshelœ nœ mœ lœ upunœ asœke fœ 'e: œ li dœ 'e adœke 'e mbœerœ kolœ akwa b̄ata á 'e mbœerœ lima ungu utshunœ, e'e lima kœdœ azu á 'e gb̄o gbetshelœncœ asœmœ utshunœ œdœ aayi kœmbœerœ tœncœ dœ akwa.

¹¹ Ataa, nḡonḡo asœke, 'e mbœerœ adœke akwanœ asœmœ ka. 'E mbœerœ akwanœ dœ l̄osu 'e bale adœke œ ka b̄ata á 'a pa tœncœ yé dœ tœncœ ataa, lindœ kœgborœ nœ 'e.

¹² Gbambanœ nene, œdœ uzu kœza l̄osu ye bale ga panœ, Ndjaba œ yindœ œrœ nœ uzunœ asœmœ á tshe to dœ kœgbe dœ œrœ á tshe sœ dœ tœncœ, kashe œ dœdœ dœ kœgbe dœ œneke á tshe gugu dœ tœncœ nene.

¹³ Œ sœsœ adœke uzu ko œrœ nœ ye k̄o mbœerœ kœshe dœ anganœ á kpa kœsœ œncœ ye lœ oyo nene, kashe œ li adœke tshe kurutshelœncœ li tœncœ œ li.

¹⁴ Mbœerœ tœncœ ataa, e'e kœdœ aayi kœgborœ yé œ li adœke 'e ti kane endjeneke á endje gugu dœ œrœ nene ga lafo. Manda nœ, œdœ 'e kœgugu dœ œrœ nene yé á endje sœ dœ tœncœ ndjoro, endje li kœti ndje kane 'e ga lafo. Atamœ dá 'e liili,

¹⁵ b̄ata á endje s̄u b̄a la Buku nœ Ndjaba adœke:
«Uzu á tshe r̄o lima rœgo ndjoro, œ ngbangba tshaabrœ ye nene,
yé tsheneke á tshe r̄o lima teasho, sœ dœ œrœ ndjoro.»

Tito œdœ pe anganœ

16 'A gi ɔtshɔrɔe fɔe Ndjaba á tshe za egerɔe ogo nɔe kɔembɔerɔe awa bale ɓata á 'a sɔe ndje dɔe tɔenɔe, fɔe Tito adɔeke tshe mbɔerɔe fɔe 'e.

17 Tito yindɔe kɔeyɔndɔerɔe nɔe 'a. Ga panɔe dɔemɔe, tshe kpa yi lima ndɔe nɔe dɔe tɔe ye adɔeke ɔene na ɓa ndɔe 'e.

18 'A vwa she awa bale dɔe anga aya azɔe á azu Ikrizia kɔ sɔe kɔedonga she tɔe upu nɔe kɔeyisɔe ɔtshɔ O'o.

19 Ga panɔe, azu Ikrizia dá ke she adɔeke tshe ro tɔe awanɔe bale dɔe 'a mbɔerɔe kɔembɔerɔe akwa nɔe ɔtshɔ lɔsu. 'A sɔe kɔembɔerɔe akwanɔe mbɔerɔe mokɔ nɔe Gbozu dɔe tɔe ye ɔedɔe kɔembɔerɔe ɔerɔe dɔe ɔtshɔ gbetshelɔe.

20 'A sɔe kɔembɔerɔe adɔeke azu gbagbagbara 'a tɔe mara kɔekurutshelɔe ngendja ndjoro á 'a sɔe kɔegbɔndɔe nɔe nene.

21 'A yiyindɔe kɔembɔerɔe kolɔe ɔtshɔrɔe ga tɔe ala Gbozu nene, kashe 'a yi ndje ndɔe kɔembɔerɔe ɓa tɔe ala azu kɔ.

22 'A vwa azunɔe bisha tɔe awanɔe bale dɔe anga aya azɔe á 'a sɔe kɔewu lɔsu ye ɔlɔ dɔe ɔlɔ, yé tshe sɔe dɔe egerɔe ogo kɔembɔerɔe akwa dɔe ɔtshɔ lɔsu. Kashe ngɔngɔnɔe asɔeke, egerɔe ogo kɔembɔerɔe akwa dɔe ɔtshɔ lɔsu nɔe ye kpa gerɔe kɔerosɔe nɔe. Gbambanɔe nene, tshe ma ɔtshɔ lɔsu nɔe ye ga ndɔe 'e.

23 Tɔe upu nɔe Tito, ɔeshe kɔedɔe yanga mɔe á 'a na tɔe awa bale dɔe she ɓa ndɔe 'e, ɔeshe ndje kɔedɔe uzu á 'a sɔe lɔe ama akwa bale dɔe she. Kashe tɔe udu aaya azɔe bisha asɔeke, azu Ikrizia dá vwa endje fɔe 'e yé endje sɔe kɔembɔerɔe akwa mbɔerɔe mokɔ nɔe Kristu.

24 'E ma fœ endje adœke 'e yindœ endje tako mbœerœ á azu Ikrizia kœyindœ nœ yé á kœwusœ nœ adœke 'a sœ kœdu okoro 'a mbœerœ 'e.

9

O'o tœ upu nœ kœti kane ayindœ Ndjaba

1 Adja ádá adœke mœ su mbeti fœ 'e tœ upu nœ kœti kane ayindœ Ndjaba á lœ ongbo Yerusaleme gugu nene.

2 Gbambanœ nene, mœ wusœ ɔtshɔ gbetshelœ nœ 'e ye, yé mœ sœ kœdu okoro mœ tœ upu nœ 'e fœ azu ogo Masedwane adœke: «Azu Akayi gumatœ endje kœto œrœ dœ ngbugu á ro lima utshunœ asœke.» Egerœ ogo kœmbœerœ akwa dœ ɔtshɔ lœsu nœ 'e ndjingivwi azu Ikrizia ndjoro.

3 Mœ vwa anga aaya azœ fœ 'e mbœerœ adœke kœdu okoro mœ mbœerœ 'e tœ upunœ asœmœ kœsœsœ gbambanœ nene. Mœ yindœ nœ adœke 'e kotœ 'e ga lœ vola á mœ pa lima ndœ nœ.

4 Gbambanœ nene, œdœ 'a kœna á zœ awa bale dœ azu ogo Masedwane yé á kœgbɔ 'e á 'e kœgugumatœ 'e nene, 'a gbɔ tshula mbœerœ á 'a ko adja lœsu 'a ga pa 'e. Yé atamœ, tshulanœ œdœ ndje œnœ 'e.

5 Mbœerœ tœnœ ataa, mœ gbe dœ ɔtshɔnœ adœke mœ vwa aaya azœ asœke utshunœ á ndœ 'e mbœerœ kœngbɔɔ œrœ á 'e pa lima tœnœ. Ataa œ kœsœ zœ á mœ yikumu mœ ga zœ, œ ma adœke 'e to dœ lœsu 'e bale kashe œ dœdœ dœ lœsu bisha nene.

6 'E gbe dœ o'o asœke kane: uzu á tshe lu ngwarœ teasho, tshe kɔ ndje teasho, yé tsheneke á tshe lu ndjoro, tshe kɔ ndje ndjoro.

⁷ Æ li adœke uzu dœ uzu to ɓata á lɔsu ye yindœ nœ, kashe dœ oyo tœ lɔsu ye too adœke uzu kakapa ye nene. Gbambanœ nene, Ndjaba yindœ uzu á tshe sœ koeto œrœ dœ yanga.

⁸ Yé Ndjaba li tœ kœgi tshelœ aka anga œrœ kɔ ga mangbanœ fœ 'e mbœrœ adœke 'e sœ kolœ dœ œrœ á li, yé ga panœ dœmœ 'e sœ dœ œrœ yeka á kœsœ koeto ndœ ɔtshɔ akwa kɔ.

⁹ Bata á endje sú ɓa la Buku nœ Ndjaba adœke:
«Tshe kurutshelœ œrœ, œ to fœ aayi oyo,
yé mara kœmbœrœ œrœ nœ ye ndjii sœpe waa dœ waa.»

¹⁰ Ndjaba á tshe sœ koeto indji ngwarœ fœ aayi kœlu ngwarœ œdœ kœzirœ, tshe to bala indji ngwarœ kɔ á 'e gbe dœ tœnœ fœ 'e. Tshe mbœrœ adœke 'e mbœrœ œrœ á sœ ndjii waa dœ waa.

¹¹ Tshe fa 'e tœ aayi kœgbœrœ dœ mara kɔ œdœ dœ ada ɔɔ kɔ mbœrœ adœke á 'e kœkakatœ koeto œrœ fœ anga 'e nene. Ataa, azu ndjoro œ gi mershe fœ Ndjaba tœ upu nœ 'e mbœrœ œrœ á 'e sœ koeto fœ endje lœ awa nœ 'a.

¹² Gbambanœ nene, akwa á 'e sœ kœmbœrœ tœnœ sœsœ kolœnœ adœke ayindœ Ndjaba gbɔ œrœ á endje gbe dœ tœnœ nene, kashe œ sœ ndje kœmbœrœ adœke azu ndjoro gi mershe fœ Ndjaba mbœrœ tœnœ.

¹³ Azu ndjoro á endje wu adœke akwanœ asœke sœ dœ ádá waa, endje donga bala Ndjaba mbœrœ mara kœmbœrœtœ 'e lindœ ɔtshɔ O'o nœ Kristu ascœmœ. Endje donga ndje Ndjaba mbœrœ mara á 'e kurutshelœ œrœ nœ 'e tœ endje œdœ tœ anga azu kɔ.

¹⁴ Endje za bala avwala mbœrœ 'e dœ kœma kœyindœsho nœ endje ga ndœ 'e mangba ɔtshɔ lɔsu

á ropa nœ, á Ndjaba za fœ 'e.

¹⁵ Kaka adœke a gi mershe fœ Ndjaba mbœerœ kœtorœ nœ ye á ropa œrœ kœ.

10

Kœgi o'o nœ Polo tœ upu nœ kœtœ meza pa akwa nœ ye

¹ Œmœ Polo, mœ sœ kœpa fœ 'e dœ tœ mœ dœ œmœ lœsu œdœ dœ œtshœ lœsu nœ Kristu adœke, anga azu sœ kœpa adœke œdœ mœ kœsœ ugurutœ 'e, mœ sœ kœzatœ mœ ga ati ga ndœ 'e, yé œdœ mœ kœgugu ugurutœ 'e nene, mœ gbœgbœ ga ndœ 'e.

² Mœ sœ kœki fœ 'e adœke 'e kakapa mœ adœke mœ mbœerœ œrœ dœ œgbœ, lœkœ á mœ kœna œa ndœ 'e nene. Gbambancœ nene, mœ gbe kœyisœ gbœgbœ nœ mœ fœ azu á endje sœ kœpa adœke 'a sœ kœembœerœ akwa tœ mara nœ azu nœ tshapashœ.

³ Œ sœ adjapu adœke 'a kœdœ azu tshapashœ, kashe 'a sœsœ kœnga koshe dœ mara nœ adja azu tshapashœ nene.

⁴ Lœ kœnga koshe nœ 'a, œrœ kœnga dœ koshe nœ 'a toto œa ndœ azu nene, kashe gbœgbœnœ to œa ndœ Ndjaba mbœerœ kœndi tshelœ gbœgbœ nœ ayingba. 'A sœ kœndi tshelœ gbetshelœ nœ egerœ kumu

⁵ œdœ gbœgbœ kœ á sœ kœza egerœ kumu adœke azu kœwuwusœ Ndjaba nene. 'A sœ kœembœerœ adœke endje fa gbetshelœ nœ endje kœ mbœerœ adœke endje mbœerœtœ endje lindœ Kristu.

⁶ Yé lœkœ á 'e kœsœ kœembœerœtœ 'e dœ œtshœnœ, 'a kpalatœ 'a nene kœza djofele fœ endjeneke á endje sœsœ kœembœerœtœ endje dœ awancœ nene.

⁷ 'E sœ kœwu kolœ tshapa œrœ. Œdœ anga uzu kœgbe adœke œne kœdœ uzu nœ Kristu, tshe gbetshelœ ye tœ œrœ asœke kane: azœ kœdœ azu nœ Kristu awa bale dœ she ndje.

⁸ Ataa œdœ mœ kœdu okoro mœ tœ tshagbozu á Gbozu Yisu za lima fœ mœ, mœ sœ dœ tshula mbœrœ toœnœ nene. Tshe za lima fœ mœ mbœrœ kœguma 'e, kashe œ dœdœ mbœrœ adœke œ ndi 'e nene.

⁹ Mœ yiyindœ nœ adœke mbeti nœ mœ á mœ su za awa fœ 'e nene.

¹⁰ Gbambanœ nene, anga azu sœ kœpa adœke: «Mbeti nœ Polo lili dœ pe gbɔgbɔ, kashe lɔkɔ á tshe kœsœ ugurutœ azœ, tshe mɔmɔ yé mara kœpa o'o ye lili nene.»

¹¹ Œ li adœke uzu á tshe pa mara o'o ataa wusœ nœ dœ ɔtshɔnœ adœke, mara á 'a su dœ mbeti nœ 'a lœ ingirinœ, tshetœ maranœ ascœmœ dá 'a mbœrœ dœ toœnœ œdœ 'a kœsœ ɓa ugurutœ 'e.

¹² 'A yiyindœ kœzatœ 'a awa bale too kœzatœ 'a ɓata anga azu á endje sœ kœdonga tœ endje dœ tœ endje ascœmœ nene. Gbambanœ nene, endje kœdœ agbakindi azu. Endje sœ kœwutœ endje dœ tœ endje. Endje sœ kœzatœ endje ɓata kœgerœ œrœ.

¹³ Tœ a'a nœ 'a, 'a sœ dœ egerœ kumu adœke 'a rosœ mapaka kɔ nene, kashe 'a mbœrœ akwa kolœ kpœtœ ama osho neke á Ndjaba to fœ 'a, yé á yindœ nœ adœke 'a wuta œerr ɓa ndœ 'e.

¹⁴ Gbambanœ nene, a'a dá dœ adja azu utshunœ á 'a na dœ ɔtshɔ O'o nœ Kristu fœ 'e. 'A roropa mapaka nœ akwa nœ 'a nene ataa œdœ 'a kœroro má ga ndœ 'e nene.

¹⁵ Dœ toœnœ ataa, 'a sœsœ kœdu okoro 'a

kœropance mbœerœ akwa nœ anga angbi azu nene, kashe 'a wusœ nœ adœke kœyindœerœ nœ 'e œ gerœ yé 'a kpa mbœerœ adœke œ sœ kolœ kœgerœ tœnce lindœ mapaka nœ 'a.

¹⁶ Manda nœ, 'a na kœyisœ Ɔtshɔ O'o ɓa lœ anga angbi ogo djagakele 'e. Ataa, 'a du okoro 'a mbœerœ akwa nœ anga angbi azu á endje mbœerœ ɓa tœ osho akwa nœ endje nene.

¹⁷ Andaa, endje sú ɓa la buku nœ Ndjaba adœke: «Edœ uzu kœyindœ kœdu okoro ye, tshe du okoro ye tœ œneke á Gbozu mbœerœ.»

¹⁸ Gbambanœ nene, endje dodonga uzu á tshe sœ kœzatœ ye mbœerœ gbetshelœ nœ ye dœ tœ ye bale nene, kashe endje donga tsheneke á Gbozu sœ kœma o'o tœ upu nœ ye.

11

Polo œdœ aayi avwa nœ wala

¹ Mœ yindœ nœ adœke 'e ru lœsu 'e tœ o'o mœ á sœ ɓata œnce ayi iyi. Adja 'e ru lœsu 'e tœ mœ.

² Mœ sœ dœ úkú tœ upu nœ 'e waa, yé úkúnœ asœmœ to ɓa ndœ Ndjaba. Gbambanœ nene, mœ pandœ kœko 'e fœ anga yakoshe bale adœke 'e i she, yakoshenœ kœdœ Kristu. Yé mœ gbe ndœ kœma 'e fœ she ɓata akpɔ yawuru á tshe wuwu damba sœ yakoshe nene.

³ Kashe mœ sœ dœ awa adœke, ɓata á yakoro fara lima Eva dœ ekpe ɔtshɔ ye, mœ sœ kœgbe adœke anga uzu fafara ndje kœwusœerœ nœ 'e yé œ gi 'e zara tœ mara á 'e zatœ 'e yé á sœ yerœ ga ndœ Kristu nene.

⁴ Gbambanœ nene, mœ wu adœke œdœ anga uzu kœna kœmindœ anga angbi Yisu á 'a mimindœ ye fœ 'e nene, 'e sœ kolœ kœdji she; 'e sœ kœyindœ ishiri á sœ kpi tœ fshiri neke á 'e gbɔ lima; 'e sœ ndje kœyindœ ɔtshɔ O'o á sœ kpi tœ œneke á 'a yi lima sœ nœ fœ 'e.

⁵ Azu á 'e sœ kœwu endje ɓata agboro aayi avwa nœ 'e ascœmœ, roropa mœ nene.

⁶ Ataa mœ wuwusœ kœpa o'o dœ ɔtshɔnœ nene gbaa, kashe œ doédœ tœ upu nœ kœwusœrœ nene. 'A yi lima sœ nœ fœ 'e para œdœ dœ mara kɔ.

⁷ Lɔkɔ á mœ yisœ ɔtshɔ O'o nœ Ndjaba fœ 'e, mœ yi lima sœ nœ gbambanœ. Mœ za lima tœ mœ ga ati mbœrœ kœti 'e ga lafo. Ataa, œrœnœ á mœ mbœrœ ascœmœ kœdœ ekperœ a?

⁸ Azu tshelœ anga angbi Ikrizia dá to lima œrœ fœ mœ, yé œ ma lima tœ ye adœke mœ sœ kœshe mbœrœ endje mbœrœ kœmbœrœ akwa fœ 'e.

⁹ Yé dœ lɔndɔ á mœ sœ lima ɓa ndœ 'e, ataa mœ sœ lima dœ ogo œrœ gbaa, mœ yɔyɔndœ œrœ tshaabrœ uzu bale nene. Gbambanœ nene, aaya azœ á endje to ɓa lœ Masedwane dá na lima dœ œrœ á mœ gbe lima dœ tœnœ fœ mœ. Mœ gbɔndœtœ mœ lima mbœrœ kœdœdœ egerœ kongba pa 'e nene, yé mœ gbɔndœtœ mœ kolœ atamœ waa dœ waa.

¹⁰ Lœ awa nœ adja o'o nœ Kristu á sœ lœ mœ, mœ sœ kœpa tœnœ ngbi adœke: uzu bale ɓa lœ ogo Akayi œ li kœkɔ mœ tœ upu nœ kœdongatœshonœ ascœmœ nene.

¹¹ Mbœrœ gadœ á mœ pa o'onœ ascœmœ a? Ɛ sœ kœma adœke mœ yiyindœ 'e nene a? Ndjaba wusœ nœ dœ adœke mœ yindœ 'e ye!

¹² Mœ sœpe kolœ koembœrœ ßata á mœ mbœrœ ngɔngɔ nœ asœke mbœrœ á kœgi ekpe gbetshelœ lœ azu á endje sœ kœdu okoro endje ßata endje liili dœ 'a.

¹³ Azunœ asœmœ kœdœ aayi avwa nœ wala, endje sœ kœfatœ endje adœke œne kœdœ aayi avwa nœ Kristu.

¹⁴ Anga œrœ bale kœkatœ ama osho ti ɔsɔ ndœnœ gugu kpœtœmœ nene, Satana dœ tœ ye sœ kœfatœ ye tœ andjelu nœ ɔɔ.

¹⁵ Ataa œdœ aayi akwa nœ ye kœsœ kœfatœ endje adœke œne kœdœ aayi akwa á œne sœ nd-jii, œ dœdœ upu kœkitœ œsœnœ nene. Ba tœ ndɔngɔlɔnœ, endje gbɔ kolœ œrœ neke á liili dœ akwa nœ endje.

Polo shi gbi lœ kœwu oyo

¹⁶ Mœ kpa sœ kœpa o'onœ asœmœ adœke: uzu bale zaza mœ ßata ayi iyi nene. Kashe œdœ 'e kœgbe adœke mœ sœ dœ iyi, 'e yindœ nœ adœke mœ sœ dœ tœnœ mbœrœ adœke mœ donga tœ mœ ndje teasho.

¹⁷ Adjapu, œneke á mœ sœ kœpa tœnœ ngɔngɔ asœke, mœ sœsœ kœpa ßata á Gbozu yindœ nœ nene, kashe mœ sœ kœpa ßata mœ sœ dœ iyi lœ kœza lœsu mœ ga pa œneke á mœ sœ kœdongatœ mœ tœnœ.

¹⁸ Bata á azu ndjoro sœ kœdonga tœ endje tœ œrœ nœ endje œnœ tshapashɔ, œmœ ndje mœ donga ndje bala tœ mœ.

¹⁹ E'e dœ azu á 'e sœ dœ kœwusœtœ, 'e yindœ nœ dœ tœ 'e kœru lœsu 'e tœ aayi iyi.

²⁰ 'E sœ kœru lœsu 'e adœke endje mbœrœ œrœ ßata akanga fœ 'e, endje gbɔtœ œrœ nœ 'e, endje

fara 'e, endje wu 'e gbambance tœ ala endje yé œ da ala 'e.

²¹ Mœ sœ dœ tshula kœpa adœke a'a kœdœ azu á 'a mœmœ.

Andaa, o'o á endje sœ kœpa tœnce, mœ sœ kœpa бата ayi iyi: œmœ ndje, mœ lii kœpa tœnce.

²² Endje sœ kœdonga tœ endje adœke œne kœdœ Aebre, œmœ ndje kœdœ Ebre! Endje kœdœ azu ogo Israyele, œmœ ndje kœdœ uzu ogo Israyele! Endje kœdœ aata Abrayamo, œmœ ndje kœdœ atanœ.

²³ Endje kœdœ aayi akwa nœ Kristu, œmœ ndje, mœ mbœrœ akwa nœ ye kœropa endje. Mœ sœ kœpa o'o бата mœ sœ dœ iyi. Mœ mœ lima lœ akwa kœrosœ endje, endje za mœ ga lœ kánga kœropa endje, endje ɓi mœ kœrosœ endje, mœ li lima ga lœ kuzu awa ndjoro kœrosœ endje.

²⁴ Ayuda sœ mœ dœ ndjapa zazu bale dœ ndjokpa dœ mindu dœ amance vana. Endje sœ mœ ataa awa mindu.

²⁵ Azu ogo Roma sœ mœ dœ ndjapa awa votœ yé œ ve mœ dœ badja awa bale. Mœ nduru dœ agba awa votœ yé œ mbœrœ olo bale dœ butshœ bale la ungu.

²⁶ Lœ ana nœ mœ ndjoro á mœ na dœ ada mœ, œgbœ œrœ á wuta ga tœ mœ to ɓa tœ ungu á sœ koetu ga lœ agba too ɓa ndœ aayi angba; œgbœ œrœ á to ɓa ndœ anga mœ dœ Ayuda too ɓa ndœ angbi azu; œgbœ œrœ á wuta ga tœ mœ ɓa lœ ongbo too ɓa lœ kpagagasho, œ wuta ga tœ mœ ɓa la ungu ingbiri œdœ ɓa ugurutœ ekpe azu á endje pa adœke œne kœdœ azu nœ Kristu.

²⁷ Mœ mœ dœ akwa yé œ wu oyo waa. Kpala kpala, mœ lolo olo nene; mœ sœ kœsœ dœ ogo

kœzirœ œdœ pe dœ ogo ungu yé œ sœ koembœrœ lima adœke mœ sœ kœyotsheloema mœ kpala kpala. Mœ wu oyo dœ izi œdœ tœ upu nœ lœba waa.

²⁸ Tœ koedi udu œrœnœ kœ nene, œlœ dœ œlœ mœ sœ kœgbe dœ Ikrizia para kœkœ.

²⁹ Œdœ anga uzu nœ Kristu kœmœ, ngbewo mœ mœ ndje ye. Œdœ anga kœtitœ ye tœ kœyindœrœ, ngbewo lœsu mœ sœ kœka mœ.

³⁰ Œ kœsœ adœke mœ donga tœ mœ, mœ donga tœ mœ tœ kœmœ nœ mœ.

³¹ Ndjaba, Aba Gbozu nœ azœ dœ Yisu á endje sœ kœdonga she waa dœ waa, wusœ nœ adœke mœ sœsœ kœpa wala nene.

³² Lœkœ á mœ sœ lima œa lœ Damaseke, gbozu á tshe sœ koembœrœ akwa nœ gbozugo Aretase, ko azu œa tœ manda ongbo mbœrœ á endje kœza mœ.

³³ Kashe endje za mœ ga lœ kingi yé œ yi mœ ga ati œa ushu lœ anga ogoro bale á sœ lœ egerœ muru nœ ongbonœ, yé á mœ kpa.

12

Gbozu yisœ œrœ lœ ulu fœ Polo

¹ Œ li adœke mœ donga tœ mœ ataa œ gugu dœ ádá nene gbaa. Kashe ngœngœnœ asœke mœ yindœ kœpa o'o tœ upu nœ kœwu œrœ lœ ulu œdœ tœ upu nœ kœma œrœ á Gbozu yisœ nœ fœ mœ.

² Manda ungu ndjokpa dœ vana, mœ wusœ anga uzu nœ Kristu bale á Ndjaba ti she œerr œa lafo œa ndœ ye. Œdœ undu ye dá œ adja lima ga lafo too œdœ ulu dá mœ lu, mœ wuwusœ nœ nene, kashe kolœ Ndjaba kuti ye dá wusœ nœ.

3-4 Adjapu, mœ wusœ nœ adœke Ndjaba ti uzunœ ascœmœ œrrr ɓa lœ paradizo. (Ɛdœ undu ye dá ɔ adja ga lafo too œdœ ulu dá mœ lu, mœ wuwusœ nœ nene, kashe kolœ Ndjaba kuti ye dá wusœ nœ). Ɓa zœ, tshe dji o'o á azu lili kœpa tœnœ nene yé endje zaza ndje awa fœ uzu bale ɓa pa ɔshɔ kpa kœpa tœnœ nene.

5 Mœ donga bala tœ mœ tœ upu nœ uzunœ ascœmœ ye, kashe tœ œmœ nœ mœ, mœ donga bala kolœ tœ mœ tœ kœmɔ nœ mœ.

6 Ɛdœ mœ kœyi má ndœ kœdonga tœ mœ, mœ sœ má dœ iyi nene, mbœrœ mœ pa má adja o'o. Kashe mœ sœ kœkpawa kœdonga tœ mœ. Gbam-bancœ nene, mœ yiyindœ nœ adœke endje gbɔ gbetshelœ neke á ropa œrœ á endje sœ kœwu mœ kœmbœrœ tœnœ too œneke á endje sœ kœdji ɓa ndœ mœ nene.

7 Yé mbœrœ kœmarœncœ ascœmœ á ro lima pancœ ye, kparawa adœke mœ dodonga tœ mœ nene, Satana za kɔɓa ga lœ ɔkɔ mœ lœ awa nœ andjelu nœ ye á tshe sœ kœɓi mœ kparawa adœke mœ dodonga tœ mœ nene.

8 Tœ upuncœ ascœke, mœ za avwala fœ Gbozu awa votɔ adœke tshe gi kɔɓancœ lœ ɔkɔ mœ ye.

9 Tshe gi fœ mœ adœke: «Ɖtshɔ lœsu nœ mœ ga ndœ zœ li dœ ɓœ ye. Gbɔgbɔ nœ mœ œ matœ ye œdœ ɓœ kœmɔmɔ.» Mœ gbe kœdonga tœ mœ tœ kœmɔ nœ mœ mbœrœ adœke gbɔgbɔ nœ Kristu kœsœ ga pa mœ.

10 Mbœrœ tœnœ ataa dá mœ sœ dœ yanga lœ kœmɔ, lœ kœgu osho, lœ œrœ neke á mœ yiyi má kœmbœrœ tœnœ nene, lœ œrœ kanga œdœ lœ œneke á sœ kœza lœsu mœ ga lafo tœ upu nœ Kristu.

Gbambance nene, lɔndɔ á mœ kœsœ dœ kœmɔ, dœ lɔndɔncœ ascœmœ dá mœ sœ kœsœ dœ gbɔgbɔ.

Lɔsu Polo sœ ga lafo tœ upu nœ azu Koriti

¹¹ Mœ sœ kœpa o'o ɓata mœ sœ dœ iyi, kashe e'e dá shosho mœ ndœ nœ. E'e dá pa má o'o tshapa mœ. Gbambance nene, ataa mœ sœ gbambance gbaa, agboro aayi avwance ascœmœ, roropa mœ nene.

¹² Yé dœ lɔkɔ á mœ sœ lima ɓa ndœ 'e, mœ mbœercœ lima akwa dœ ugu lɔsu, yé Ndjaba mbœercœ ambárá afá dœ afá œdœ pe akwa nœ gbɔgbɔ ndjoro lœ awa nœ mœ. Ambárancœ ascœmœ ngbangbangba sœ kœma adœke œmœ kœdœ adja ayi avwa.

¹³ Œrcœ gadœ dá mœ ko fœ anga angbi Ikrizia yé á tshaapu kœko tœncœ fœ 'e a? Mbœercœ á mœ yɔyɔndœ œrcœ ɓa ndœ 'e nene a? 'E wu oyo mœ tœ mara á mœ scœsœ ndjii nene ascœmœ.

¹⁴ Mœ ndo kœna votɔ ana gene nœ mœ ga ndœ 'e ye, yé mœ yɔndœ œrcœ tshaabrœ 'e nene. E'e dá mœ sœ kœpara 'e, kashe œ dœdœ œrcœ nœ 'e nene. Gbambance nene, œ dœdœ agbolo dá ngbɔɓa œrcœ fœ agbozu nœ endje nene, kashe agbozu dá ngbɔɓa fœ agbolo nœ endje.

¹⁵ Tœ œmœ nœ mœ, mœ sœ dœ yanga kœndi œneke kɔ á mœ sœ dœ tœncœ œdœ kœzatœ mœ djigi fœ 'e. Œdœ mœ kœyindœ 'e tɔpanœ kpuru ataa, 'e yindœ mœ kœrosœ nœ nene a?

¹⁶ Adja 'e wusœ nœ adœke mœ yɔyɔ lima ndœ œrcœ tshaabrœ 'e nene. Kashe anga endje ugu-rutœ 'e pa adœke mœ na dœ afara mbœercœ kœko œrcœ tshaabrœ 'e.

17 'E za tsheneke á 'e gbe kœza she ugurutœ azu á mœ vwa endje fœ 'e: mœ ko œrœ tshaabrœ 'e lœ awa nœ anga bale ugurutœ endje a?

18 Mœ shosho Tito adœke tshe na ga ndœ 'e, mœ vwa she awa bale dœ aya azœ á 'e wusœ ye. Tito ko œrœ tshaabrœ 'e a? A'a dœ she, 'a mboembœrœ lima œrœ dœ she dœ gbetshelœ bale nene a? 'A sœsœ ndje lima kœza awa tshebabale nene a?

19 Katshatsha 'e sœ kœgbe adœke 'a sœ kœpara awa kœpa ngbanga 6a utshu 'e a? Œ! 'A sœ kœpa o'o lœ awa nœ Kristu 6a utshu Ndjaba. Yé e'e dœ aaya 'a á 'a yindœ 'e waa, 'a sœ kœpa o'onœ ascœmœ fœ 'e ataa mbœrœ á kœgi 'e lœ kœyindœrœ ga utshunœ.

20 Mœ sœ dœ awa adœke dœ lœkœ á mœ kœwuta ga ndœ 'e, 'e mbœrœtœ 'e kpi tœ œneke á mœ yindœ nœ yé œ gbœ ndje mœ kpi tœ œneke á 'e gbe dœ tœnœ. Mœ sœ dœ awa adœke mœ gbœ œbœrœ œdœ úkú, ókó œdœ kœsœ dœ gbetshelœ kpi, kœpa ekpe o'o œdœ kœdondœrœ, kœtshapu kœlisœ uzu œdœ pe djingili.

21 Mœ sœ dœ awa adœke mœ kpa kœna ga ndœ 'e, Ndjaba nœ mœ zaza tshula ga tœ ala mœ 6a utshu 'e nene, yé á mœ kœkiki nene mbœrœ azu ndjoro á endje mbœrœ lima ekperœ utshunœ yé á tshaapu kœfatshalœsu endje tœ œrœ uburu nœ endje, tœ ekpe œtshœ endje œdœ tœ angba budu nœ endje.

13

Ndangolœ kœmi upu nœ Polo

¹ Awa votò kœna mœ ga ndœ 'e doeke. (Eðœ atimu bisha too votò kœpa o'o ama endje bale, endje wa o'o ye.

² Mœ sœ dœ o'o bale kœpa fœ azu á endje mbœercœ ekperœ œdœ fœ udu azu kɔ. Mœ pa lima o'onœ lœ bisha ana nœ mœ ga ndœ 'e ye, kashe mœ kpa sœ kœpa tœncœ ngɔngɔ asœke ɓata á mœ gugu nene; mœ kpa kœkwatœ mœ manda nœ kœwu 'e, mœ sœ dœ lœsu nœ kœwu oyo uzu bale nene.

³ 'E sœ kœyindœ nœ adœke mœ ma adœke Kristu sœ kœpa o'o lœ awa nœ mœ. Kristu mama kœmɔ ga ndœ 'e nene, kashe tshe sœ kœma gbɔgbɔ nœ ye ɓa ugurutœ 'e.

⁴ Adjapu, tshe sœ lima dœ kœmɔ lɔkɔ á endje kuru she ga pa kurushi, kashe ngɔngɔncœ asœke tshe sœ dœ soro lœ awa nœ gbɔgbɔ nœ Ndjaba. A'a ndje, 'a sœ dœ kœmɔ mbœercœ á 'a ngbɔtœ 'a bale dœ she. Kashe 'a sœ kœyisœ nœ fœ 'e adœke 'a sœ bala dœ soro dœ she lœ awa nœ gbɔgbɔ nœ Ndjaba.

⁵ 'E tondœtœ 'e dœ tœ 'e, 'e ma œdœ 'e kœsœ dœ kœyindœrcœ. 'E wuwusœ nœ adœke Yisu Kristu sœ ugurutœ 'e nene a? 'E wu lœsu 'e dœ tœ 'e. Too 'e kœma ete adœke 'e te yekane.

⁶ Mœ gbe adœke 'e wu bala sœ nœ adœke 'a mbœercœ œncœ 'a œercœncœ ye.

⁷ 'A sœ kœza avwala fœ Ndjaba adœke 'e mbœembœercœ ekperœ bale nene. 'A gbe gbe kœguma o'onœ ɓa utshu 'e nene, kashe 'a gbe adœke 'e mbœercœ œtshœrcœ ataa á kœmatœ endje adœke 'a te.

⁸ Gbambancœ nene, 'a lili kœmbœercœ œrcœ neke á

sœ kpi tœ adja o'o nene, 'a mbœerœ kolœ œeneke á dœ adja o'o.

⁹ 'A sœ kœsœ dœ yanga lœkœ kœ á 'a kœmœ, yé á 'e sœ dœ gbœgbœ. Ádá kœza avwa nœ 'a kœdœ adœeke 'e wuta azu á endje li.

¹⁰ Mbœerœ tœncœ ataa dá mœ su mbetinœ asœ fœ 'e lœ ingirinœ adœeke: œ sœsœ mbœerœ adœeke mœ kœsœ ugurutœ 'e, mœ wa o'o dœ œgbœ ga tœ 'e lindœ tshagbozu á Gbozu za fœ mœ nene. Tshagbozunœ asœmœ sœ mbœerœ kœgi kœyindœerœ nœ 'e ga utshunœ, kashe œ dœdœé mbœerœ kœendi tœncœ nene.

¹¹ Yé ngœngœ asœeke alaya, 'e sœ dœ yanga, 'e mbœerœ akwa adœeke œ gi 'e ga utshunœ, 'e to gbœgbœ lœ tœ 'e, 'e djitœ 'e dœ œtshœnœ, 'e sœ gee, yé Ndjaba nœ kœyindœesho œdœ œncœ kœsœ gee, œ sœ dœ 'e awa bale.

¹² 'E za œeyerœ abala nœ ayazu ugurutœ 'e. Ayerœ azu nœ Ndjaba para bala 'e.

¹³ Kaka adœeke œtshœ lœsu nœ Gbozu Yisu Kristu, dœ kœyindœesho nœ Ndjaba œdœ pe Ōtshœ Ishiri á ngbœtœ ye dœ endje bale ga tœncœ, sœ dœ 'e para kœkœ.

TAF0 AYO
The New Testament in the Manumanaw language of
Myanmar

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc. and ACOTBA-SUBO

Language: Manumanaw

All rights reserved.

2024-07-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Apr 2025 from source files
dated 29 Jul 2024

40e3c5cb-c2ea-5cf8-8a40-4c6f77a45343